

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Franjo Neubauer:

Nabiralec naročnikov.

1. Prijatelj.

„Vesel sem, prijatelj, da zopet te vidim!
Kako je? Si srečen in zdrav?
Tri kronice daš mi, petičen si dečko!“

Smeje me pogleda in pravi: „Čeprav!
A vendar, povej, kaj si čisto na koncu?
Ni v žepu denarcev, ni kropa ti v loncu?“

O ne! Še zabela mi včasih cvrči
in kakšen krompirček se kje še dobi.
A tamkaj od Novega mesta
začul se obupni je klic,
da vsega zmanjkuje družini
predragih „Dolenjskih Novic“.
Če ta spoštovana družina nam hira,
naj vsak ji Dolenjec podpore nabira!“

„A če je takó, radovoljno ti dam,
in če si pritrpati moral bi sam!“

Tako pridobljen je naročnik bil prvi!
Udarila sva jo veselo naprej.
Takrat še grabljice so pevale v mrvi
in ptičke žgolele so drobčkane z vej.

2. Pri vinski kupčiji.

Trtice polne so težkih grozdov,
črček veselo nam gode.
Vozijo komaj z gorice domov,
že jim zmanjkuje posode.
„Težki“ se vozijo tjekaj možje,
kjer se stiskalnice polne cedé.
„Čakajte, kaj bi vozili se sami!
Jaz kot mešetar popeljem se z vami!“

„No, le na voz, nas bo več!“
Kliče možak mi rudeč,
dobro rején in okrogel,
da bi valiti se mogel.
Žep mu široki napenja denar,
vozi rejenih konjičev ga par.

Konja hitita, midvá govoriva
kakor da znana že tristo sva let.
Mož mi kupčijske načrte odkriva,
jaz pa mu hvalim dolenjski naš svet,
dokler konjičev nas par ne pripelje
tjekaj, kjer stiska se grozdje in melje.
Midva pozdraviva glásno z vozá:
„Bog naj veselja in sreče vam dá!“

„Bog daj!“ prijazen pozdrav odgovarja.
„Dobro nam došel prijeten je gost!
Ali sta pivca samó brez denarja,
ali sta kupca za kaplje sladkost?“

„Midva iz tiste sva blažene zemlje,
kjer se iz listnice jemlje in jemlje,
pa ga ne zmanjka papirja nikdár!“
Moj se pohvali voznik-gospodar. —
Kmalu pokušava kaplje medene,
sklepa kupčija se vinska in sklene.
Mene so kar zbolele oči,
toliko kupec odšel je papirja!
„Zdaj pa darujta mi kronice tri!
To domovinska dolžnost od vas tirja!“

Čudno pogledal me vsak je možak,
češ, ali ti si potreben prosjak? —

„Kaj so Dolenjske novice pač vesta!“

„Brala sva večkrat kaj lepega v njih.“

„Vidita, zadnjič iz Novega mesta
prišel do mene obupen je vzdih:
žalostno bodo „Novice“ umrle,
če jih dobrote ne bodo podprle.“

„Če je takó, je pa vsak rad plačnik,
da ne obupa gospod urednik.“
Vzkliknila skupaj možaka sta vrla,
z novcem cesarskim Novice podprla.

3. Doktor.

Oblečem črni, dolgi frak,
cilinder si na glavo denem.
Ej bil sem deček in junak!
Tja v trg premožni hrabro krenem.
Potrkam. — „Notri!“ — To je on,
si mislim, doktor medicine.
In že ponižnost moja zine:
„Do tal pozdravlja vas poklon.“

In res priklónim se globoko,
molče podá mi doktor róko.
Potem pa mi ponudi stol
in čaka, kakšna tre me bol.
In jaz začnem: „Zdravil vás prosim
za žalost, ki jo v srcu nosim.“

„Srce nagaja, tolče spet?“

„Ah tolče, tolče in boli me!
Obitelj, ki sem zanj vnet
brez kronice hira sredi zime.
Potrebna hitra je pomoč,
če ne požrè jo groba noč.
Pa, kaj vam to pripovedujem!
Saj vem, da vas le zadržujem.
Iz Krke vstaja megla, mraz,
Novicam vene pa obraz.
Če jetika se jih še prime,
umrjejo nam sredi zime.
Za krone tri gospod Urbán
bi kupil kruha jim na dan.“

Takoj mi dobri doktor vstane,
odpre predalček mize znane.
Ah, dober je, čeprav učen!
Naročnik spet je pridobljen!

4. Gospodična.

Ej, gospodična, ta fini klobuček
sél vam kot ptiček na svilo je las.
In ta obleka, kako vam je vlita!
Res le za vaš je prikrójena stas!
Pa še ti čevljički, lépo rumeni!
Kaj še dandanes se taki dobé?
Res vaš papá neizmerno vas ljubi,
da vam lepote nakupil je té!
Tole recite mu z glasom medenim:

„Tri mi daj kronice, sladki papá!
Pošljem jih našim, Dolenjskim Novicam.
Vsaka Dolenjka jih rada imá!“

Smeh ji razjásnil je lepo obličje,
kmalu poslala je kronice tri
v pisemcu, ki je opojno dišalo,
kakor vijolica v marcu diši!

5. Pred kolodvorom.

Gospod komisar!
Takole je stvar:
ko vreme bo vlažno,
gotovo bo važno
za nas in za vas:
preganjati čas!
Če slabe ste volje,
zdravilo najbolje:
Dolenjske Novice! —

„Če kaj je resnice,
pa kar na perón!“

Iz žepa potegne
podobice kron,
a meni pobegne
živahni korak
v kadeči se vlak,
ki v Mesto me novo
pripelje gotovo.

6. Sklep.

Cadorna mi je pisal s Krasa:
„Takoj Novice naročim,
ko malo le imel bom časa,
da v Novomestu prihitim.“

Pa, kdo še kaj verjel bi Lahu?!
Pač zvit je, a še bolj boječ.
Preveč ima ga Soča v strahu
in še na Kras ne bo ga več.

**Zato pa mi se naročimo,
kar nas slovenske je krvi,
da preživé „Novice“ zimo
brez glada, straha in skrbi!**

Naj bode dovoljeno, da na tem mestu
izrečemo javno zahvalo našemu vrlému
pesniku, prečastitemu g. katehetu Franju
Neubauerju. V prvi vrsti: Bog plačaj
tisočkrat njegovo vstrajno, požrtvovalno in
nesebično sodelovanje pri našem listu! Naj
mu bode v zahvalo dejstvo, da čitajo naši
naročniki njegove mišne, vedno času pri-
merne in lahkorazumljive pesmice z naj-
večjim veseljem. Nekateri mlajši naročniki
znajo nekatere pesmice clo na pamet. Pač
resnica: Kar pride od srca, od ljubečega
srca do naroda, to gre in mora priti v srce
hvaležnega ljudstva. — V drugi vrsti: Bog
plačaj tisočkrat preč. g. katehetu kot ne-
utrudljivemu agitatorju za Dol. Novice!
Malodane z vsako svojo ljubko pesmico
nam pošlje tudi novega naročnika, ali več
naročnikov in prinese za vsacega po tri
krone naročnine. — Zna pa zares pridobi-
vati naročnike s svojo izredno prijaz-
nostjo. Kdo mu naj odreče, ko tako prijetno
in pravočasno poprosi, kakor je nam dokaz
tukajšnja pesmica. Ko bi se nahajal v
vsakem večjem kraju le eden podoben
pospeševatelj Dol. Novic, morale bi tudi
one že obhajati svoje vstajenje z armado
vsaj 5000 naročnikov. — Preč. g. katehetu
in pesniku pa želimo trdnega zdravja, da bi
še zamogel dolgo let blagoslovljeno delovati
v čast božjo, v omiko in razvedrilo ljublje-
nega naroda ter v procvit Dol. Novic! —
Hvaležno uredništvo in upravništvo.

„Dol. Novice“ bi ne sme-
le manjkati v nobeni hiši na Dolenjskem.

Podpisujte sedmo vojno posojilo!

V četrtem letu najsilnejše borbe, kar
jih pozna povestnica človeška, je razpisala
naša država svoje sedmo vojno posojilo.
Neizbežno so velike zahteve, ki jih mora
stavljati domovina do svojih državljanov
za silne vojne izdatke. Tudi pri tem vojnem
posojilu se brez dvoma zopet presijajno
izkaže neporušeni patriotizem avstrijskih
narodov. Izvestno bode sedaj v odločilnem
stadiju svetovne vojske sledil sedmemu
apelu domovine imponujoč odziv. Brez-
pogojna potreba in sveta patriotska dolžnost
je, da zberemo ponovno vsak po svojih naj-
boljših močeh čin ponosnejše svote v sedmem
vojnem posojilu. Neomajna stoji vojaška
sila centralnih držav. Uspeh za uspehom
so tekom trdega poletja izvojevale obču-
dovanja vredne naše in zavezniške čete
proti sovražni premoči na vseh bojiščih.
Tem uspehom je sledil najsijajnejši uspeh
v celi svetovni vojni. Ni samo pregnana
nevarnost, ki je že pretila tudi mejam naše
ožje domovine, temveč zahrbtni sovražnik
je bil pognan daleč proč od naših mej ter
se po ljutih porazih umika vedno globlje
v lastne dežele. Prebivalstvo naše dežele
in osobito produktivni krogi se odzovejo
VII. vojnemu posojilu tem obilneje, ker
spričo bližine nekdanje soške fronte vedo
predobro ceniti vrednost varne obrambe
naših junaških čet. Raz obče gospodarsko
stališče ima uspešno VII. vojno posojilo
tem večji pomen, ker celokupnosti v korist
odpomore sedanji preobilici krožečih denar-
nih sredstev. Sedaj proste kapitalne svote
dobe novo ugodno priliko za koristonosno
naložbo.

Trgovska in obrtniška zbornica za
Kranjsko se obrača do vseh svojih in-
teresentov ter nujno pozivlja produktivne
sloje v deželi, v prvi vrsti industrijce,
trgovce in obrtnike, da vnovič posvedočijo
svoj preizkušeni patriotizem in svoje ume-
vanje za državne potrebe ter se v polnem
številu odzovejo apelu staroslavne do-
movine za subskripcijo novega vojnega
posojila.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1917.

Trgovska in obrtn. zbornica za Kranjsko.

Izvršilni odbor Sloven. Ljudske Stranke.

Po «Slovencu».

V četrtek popoldne, dne 22. t. m., se
je vršila v dvorcu zadnja seja Izvršilnega
odbora Slovenske Ljudske Stranke.

Navzočih je bilo 63 odbornikov. Na-
čelnik stranke dr. Ivan Šusteršič je podal
temeljito poročilo o položaju. Podrobno je
poročal o pravnih pogajanjih, ki jih je
započel presvetli knezoškof ljubljanski in
naznanil, da ga je preteklo soboto gospod
knezoškof obiskal in mu (načelniku) na-
znanil, da ustavi svoje pravno delovanje,
ker se je (knezoškof) uveril, da je sprava
nemogoča. Načelnik je vzel to izjavo na
znanje in povdaril, da je sprava samo
zato nemogoča, ker je opozicija neče. Na-

čelnik je nadalje poročal o stanju jugoslovanske politike in podrobno pojasnil in utemeljil svoj in poslanca Jakliča istop iz „Jugoslovanskega kluba“.

Konečno je načelnik obrazložil žalostni položaj v stranki, ki je vsled notranje needinosti in kompromitirana po raznih javnih pojavih, ki so se izvršili preko nje, izgubila akcijsko možnost. Obrazložil je razne možnosti za izhod iz nemogoče situacije in zaključil s predlogom, naj se stranka razdruži in svojim dosedanjim somišljenikom vrne svobodo političnega kretanja.

V debati je poslanec Piber v ganljivih besedah načrtal 27 letno požrtvovalno delovanje dosedanjega načelnika stranke dr. I. Šusteršiča in mu izrekel v imenu vseh zahvalo ljudstva. Sledile so velikanske ovacije načelniku stranke, ki so trajale več minut in so se vedno obnavljale. Dr. Šusteršič se je ginjen zahvalil.

Konečno so bili z vsemi glasovi (62) zoper enega (poslanec Škulj) sprejeti sledeči predlogi, ki se takoj objavijo:

1. Izvršilni odbor odobruje izstop poslancev dr. Šusteršiča in Jakliča iz Jugoslovanskega kluba (predlog dr. Pegana).

2. Izvršilni odbor izreka poslancem Demšarju, Gostinčarju, Hladniku, Jarcu, vitezu Pogačniku in dr. Lovro Pogačniku skrajno nezaupanje in najostrejšo grajo stranke (predlog Msgr. dr. Lampeta).

3. (Predlog načelnika stranke):

V znak najostrejšega protesta zoper samolastno, strankinim pravilom in sklepom nasprotujoče postopanje večine poslancev Slovenske Ljudske Stranke v državnem zboru ter zoper splošno razdirajoče postopanje izvestnih elementov v stranki, ki zamore biti le v korist sovražnikom katoliškega slovenskega ljudstva, upoštevajoč nadalje, da je stranka po izdajalskem početju raznih svojih članov izgubila svoj edinstveni značaj in je zaupljivo sodelovanje v okviru strankinih organizacij postalo docela nemogoče; upoštevajoč konečno, da v takih razmerah nadaljni obstoj Slovenske Ljudske Stranke nima nobene koristi za naš narod, sklene izvršilni odbor:

1. Slovenska Ljudska Stranka se z današnjim dnem razdruži in vsi njeni pristaši odvežejo vseh dolžnosti napram stranki.

2. Odgovornost se zavrača na tiste elemente, ki so razkol započeli, osobito pa na tiste faktorje, ki so podpirali razkol v stranki, dajoč razdirajočim elementom pogum in potuho, rušili temelje strankine discipline in prezirali temeljna načela stranke.

3. Dosedanji načelnik stranke se pooblašča, da, če smatra to kot potrebno v prvem letu po sklepu miru skliče shod zaupnikov Slovenske Ljudske Stranke in jim predloži predstoječe sklepe v naknadno odobrenje. — Po mnenju Izvršilnega odbora pa tega ni treba, ker ima temeljem sklepov strankinega vodstva z dne 18. sept. 1917 Izvršilni odbor zadostna pooblastila za te svoje sklepe.

4. Vse višee strankine zadeve naj uredi sedanji načelnik po svoji previdnosti. Njemu se tudi izroči strankina pisarna z vsem inventarjem in morebitno drugo spopolganje po njegovi lastni previdnosti v obče koristne namene, zlasti v prilogi kakih novi politični organizaciji, ki bi bila po njegovem mnenju najsorodnejša dosedanjim Slovenski Ljudski Stranki.

5. Sklepi se objavijo v vseh ljubljanskih dnevnikih.

Po sprejetju teh predlogov je predsednik zaključil zadnjo sejo Izvršilnega odbora Slovenske Ljudske Stranke.

Slovenska Ljudska Stranka. Člani opozicije v bivšem izvršilnem odboru in vodstvu Slovenske Ljudske Stranke so se sestali in izvolili začasen izvršilni odbor in za začasnega načelnika Slov. Ljudske Stranke prelata Andreja Kalana. Definitivno vodstvo in načelstvo Slovenske Ljudske Stranke se izvoli na zaupnem shodu somišljenikov Slov. Ljudske Stranke.

Dopisi.

Iz Št. Jerneja. Jesen, pozna jesen je. Mrzel veter raznaša listje na vse strani. Še pred kratkim lepo zeleno drevje štrli gola rebra proti nebu. Ob cesti stoji mogočen hrast. Kaj pa ti? Še ima listje, a je ko ponošena obleka. Veter potegne in tudi z njega oletava listje kakor zvezdni utrinki. V kratkem bo drugemu drevju enak — opustošen. Tak je zakon narave!

Nekako take misli so me spreletavale, ko smo zadnjo nedeljo popoldne ob res častnem spremstvu polagali k zadnjemu počitku telesne ostanke gospoda Janeza Sajeta, nadučitelja v pokoju in posestnika v Št. Jerneju. — Kar misliti si ne moremo, da smo ga zgubili. Dasi je štel že 82 let, je bil vendar do zadnjega časa vedno čil na duhu in na telesu. Pisatelj tem vrsticam ga je večkrat hudomušno podražil, da hodi pokoncu kot general. A jesen — starost je zahtevala svoje!

Janez Saje se je porodil v Hruševem, prečenski fari, 23. avgusta l. 1835. Nek župnik je bil pozoren na nadarjenega dečka ter dal inicijativo, da je šel študirat. Služboval je kot učitelj in organist na Kočevski Planini, v Dolu pod Ljubljano, v Retečah na Gorenjskem eno leto in osem dni, v Predosli 10 let. Z blagim župnikom Krčonom sta bila velika prijatelja. Še sedaj se je mnogokrat spominjal dobrega gospoda. Od tam je prišel leta 1871 v Št. Jernej, kjer je deloval kot učitelj in organist trideset let, šestnajst let pa užival zasluženi pokoj.

Z Janezom Sajetom smo zgubili enega onih šolnikov, ki je bil prepojen z globokim verskim prepričanjem in je pri izvrševanju svojega poklica imel vedno nadnaravni moment pred očmi. Težavna je bila naloga Sajetova začetkoma v Št. Jerneju. Za pouk je imel vso mladino obširne fare šentjernejske, šolski prostori pa stisnjeni. Delo, katero vrši danes deset učnih moči, je moral oskrhovati sam. Pod njim se je izvršila vsa metamorfoza ljudskega šolstva v Št. Jerneju. Za svoje vneto službovanje je žel večkrat priznanje in pohvalo predpostavljenih oblasti.

Kako pičli so bili nekdanji učiteljski dohodki! Vsaj je še okrog leta 1870 za vse ljudsko šolstvo dežela potrošila le kakih 10.000 kron! A na gospodarstvu gospoda Janeza Sajeta je počival očiten božji blagoslov. Dasi ga je odgojila četrteh otrok mnogo stala, si je vendar pridobil lepo premoženje.

Čuditi se moramo, kako se je znal rajniki vglobiti v razmere in potrebe novega časa. V teku zadnjih petnajst let smo zasnovali v Št. Jerneju društvo za društvom. Izobraževalno društvo, tamburaško-godbeno društvo, Orla, Kmetijsko društvo. Pa pri vseh društvih nam je z veseljem pomagal. In kako marljiv sodelavec je bil pri hranilnici!

Bil je nam vedno drag in ljubeznjiv društvnik. Iz bogate svoje skušnje je znal vedno povedati kak mičen dogodek. A kakor podeli brušenje diamantu še-le pravi lesk in vrednost, tako povzdigne vsakega moža do popolne veljave še-le pobožnost in ponižnost. To pa je imel blagi pokojnik v obilni meri. Bil je goreč častilec nebeške Kraljice. Kako so ga razveselile vsakokrat nove Marijine pesmi. Cerkvene svečanosti so bile njegovo največje veselje. Poromal je že zadnja leta na grob sv. apostolov Petra in Pavla ter obiskal s prijateljem profesorjem sv. Očeta. Ni ga bilo skoro dneva — in to celo v hudem zimskem času — da bi se on ne bil vdeležil sv. maše.

Kakor je bilo lepo in spodbudno vse njegovo delavno življenje, tako lepa je bila njegova smrt. V kratki svoji boleznii je prejel trikrat sv. zakramente. Zadnjič je prejel v ponižni podobi belega kruha Onega, pred katerega sodni stol je imel pravkar stopiti, eno uro pred smrtjo. Še je držal molitveno knjižico v roki ter skušal opraviti zahvalne molitve, česar mu pa nisem pustil, videč njegovo oslabeleost. Milim pogledom mi podaja velo roko v slovo: „Na svidenje pri Jezusu!“ Kmalu nato pristopi smrtni

angelj, ki mu brez posebnega smrtnega boja zatisne trudne oči!

Visoko spoštovanje in ljubezen, katero je vžival pokojni vsestransko, se je pokazala tudi ob pogrebu. Dolga vrsta šentjernejskih prebivalcev, moških in ženskih, iz višjih in nižjih stanov, je spremila svojega častitljivega očeta in dobrega učitelja na zadnji poti k večnemu počitku. Udeležili so se: Šolska mladina z zastavo in svojim šol. vodjem in učiteljstvom, župan z odborniki, prostovoljno gasilno društvo, ki je ob enem nosilo krsto svojega zvestega člana, izobraževalno društvo, precejšnje število učiteljev in učiteljic iz Kostanjevice in bližnje okolice itd. Celo po vojski razkropljeni „Orli“ so ta dan skupaj zleteli ter društvo častno zastopali pri pogrebu. Prihiti so na pogreb častilci rajnega blagega gospoda tudi iz Novega mesta in okolice; med njimi so bili: Hranilnični kontrolor g. Budna s svojo gospo soprogo, urednik Dol. Novic g. Horvat in drugi. Dolenjske Novice je gospod Saje posebno čislal, za nje delal od vsega začetka s poučnimi vsakovrstnimi spisi in dopisi ter jim pridobival vedno novih naročnikov.

Domači pevci „ad hoc“ so zapeli pred hišo prav lepo in ganljivo: „Človek, glej dognanje svoje...“, na grobu pa: „Nad zvezdami“. — Ljudstvo pa se je zasolilo... in močan veter je ponesel v čarobnem mraku daleč po širni župniji tajnostni glas žalostink: Njega, ki je vedno bogoljubno živel in nad 46 let blagonsno deloval za svoje ljudstvo, ni več! Odšel je v nebeški raj po večno plačilo!

Sedaj počivajo zemski ostanke po mnogem trudu na našem pokopališču. Nad grobom pa vidim blesteči napis: „Kakor zvezde na nebu se bodo lesketali oni, ki poučujejo druge v pravičnosti.“ (Daniel.)

Iz Mirne peči. Dne 22. novembra je umrl v Jablanu pri Mirni peči posestnik Franc Kos, po domače Avbar, star 64 let, ugleden mož in dolgoletni cerkveni ključar podružne cerkve na Malem Vrh. Rajni je bil vzgleden gospodar in skrben oče svoji družini, odločno katoliškega prepričanja. Vsakomur je vedel dati dober svet in je rad pomagal, če je le bilo v njegovi moči. Pogrešala bo moža podružna cerkev na Malem Vrh. Pa tudi nova farna cerkev mu mora biti hvaležna, kajti pokojni je bil zelo vnet za čast božjo in se je silno trudil takrat, ko se je zidala župnijska cerkev, za potreben pesek; z besedo in dejanjem je spodbujal vaščane, da so nakopali pesek za zidanje. Pokojnikova zasluga je tudi, da je dobila podružna cerkev na Malem Vrh jekleni zvon, ker je vojaška oblast vzela oba prejšnja zvana, s čimur si je pokojnik najlepši spominek postavil v domači soseski. Bog mu bodi obilen plačnik za vse, kar je storil v čast božjo in za siromake! — Od 5. do 9. decembra se bodo v farni cerkvi vršile duhovne vaje za dekliško Marijino družbo. Prvi uvodni govor bo v sredo, dne 5. decembra ob 2. uri popoldne. Vodil jih bo preč. g. misijonar Birk iz Ljubljane. Bog daj obilo uspeha!

Iz Metlike se nam piše: Na občnem zboru Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Metliškem sodnem okraju bil je mesto bivšega predsednika g. dr. Foersterja zdaj dežel. sod. svetnika v Rudolfovem izvoljen okrajni sodnik in sodni predstojnik g. Ivan Hutter v Metliki predsednikom. — Društvo ima okoli 3650 K premoženja. Letošnji dohodki presegajo lanske okoli 50 K. Kakor vsako leto se je tudi letos določilo 600 K za podpore revnim šolskim otrokom in 200 kron za slučajne podpore.

Iz Rosalnic. Velik požar. V nedeljo dne 25. novembra okoli pol 7. ure zvečer odletela je iskra z lokomotive na Brodaričevo hišo v Rosalnicah šte. 38, ki je kakih 25 do 30 m od železniške postaje oddaljena. Vlak še ni bil na mostu čez Kulpo, je bila vže vsa hiša v plamenu. Brodaričevi mlinarjevi bili so vže v postelji. Vsled zgube razsodnosti ter

zbežanosti zgrabila je Brodaričeva namesto otroka za zglatnik in odnesla na varno, misleč, da je rešila otroka, starega eno leto. Otroka so odteli plamenu, a prinesli vun zadušenega. — Mati je vsa zbežana in je obolela. Ker je pihal hud jug, se je ogenj v par minutah razširil na vsa Brodaričeva poslopja in hišo njegovega sosedu, od tu pa na 150 m od tu oddaljeni hiši Simonič šte. 25 ter Kočevar šte. 26 ter nju poslopja. Ker so poslopja obsežna bila in je bilo vse pod streho, je škoda zelo velika, nenadomestna. V današnjih razmerah se ceni škoda lahko na dvesto tisoč kron. Od železniške uprave se pričakuje, da plača, oziroma poravnava škodo. Živino so rešili. — Sreča v nesreči je, da se je ogenj omejil in da je pihal jug v smeri proti komenski lozi. Vsa hvala požarni brambii v Metliki, katera naj bi se z mladega naraščaja izpopolnila, ter železniškemu oboju z Metlike ter Bubnarceve, posebno obema gg. načelnikoma ter g. Medvedu in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k omejitvi ognja. Ko bi se bila vžgala Kosova hiša in pod ter pod Starčev, bi bila cela vas Dol. Rosalnice zgubljena. V nevarnosti je bila tudi Slančeva hiša in tako cela gorenja vas. Tu je vodil dela domači župan.

Železniška uprava bi prav storila, če bi dala Jakličevo ter Kočevarjevo hišo h. št. 36 proti ognju varno pokriti.

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — Po uradnih poročilih zadnjih dni stoje naše hrabre čete v stiku s sovražnimi. Glavna moč prve in četrte italijanske armade, katera se je na visoki planoti Sedmih občin in mej Brento in Piavo postavila v bran proti skupinam Scheuchenstuela in Kraussa, se podpirana po ozemlju, ki jim omogočuje obrambo, najljubše brani. Z najljubšimi, toda brezuspešnimi protisunkii, kojih namen je, naše čete iz črte Piave ogrožajoče krilne postojanke nazaj potisniti, skušajo svoj namen doseči. 22. t. m. v odseku severno Foza, severovzhodno Asiago po naših gorskih četah pridobljeno ozemlje, skušal je sovražnik zopet s tem pridobiti, da je poslal v boj svoje najboljše polke, kateri pa so imeli velikanske izgube. Težke izgube, katere imajo konečno Italijani pri tej brezuspešni obrambi, zakrivajo poročila generala Diaza s poročili kakoršne je izdajal Cadorna. Kot pomoč na novo spopolnjene druge in tretje italijanske armade, ki stoji ob spodnji Piavi, pritegnili so dosedaj štiri do šest divizij angleško-francoskih pomožnih čet v prostor pri Vicenci, kjer stoje kot strategična rezerva za obrambo zopetnega prebitja italijanske bojne črte po naših, katerega pričakujejo. — Uradno se 25. t. m. poroča, da so se razbili pred našimi črtami vsi napadi Italijanov na obeh straneh Brente in na Monte Pertica, katerega so dne 22. t. m. z naskokom vzeli strelci graškega strelskega polka št. 3. — V Albaniji napadle so v noči od 22. na 23. t. m. avstro-ogrske čete ojačene po prostovoljskih četah uspešno sovražne postojanke na zahodnem bregu Bosuma jugovzhodno Berata. Naprej potisnjene poizvedovalne čete prodrle so na višine vzhodno Trepeli do 25 kilometrov jugovzhodno Berata.

Rusko bojišče. — Državljska vojska v Rusiji se nadaljuje in še si stoje razne stranke nasproti, vendar pa vse kaže, da bo zmagal Ljening, ker ima večino vojaštva in delavstva za sabo. Kakor se poroča 24. t. m. iz Haga, je razglas Ljeningove vlade o premirju v celi Rusiji povzročil velikansko pozornost. Povsod zborujejo mirovni shodi, povsod kličejo: Proč z vojsko! Živijo mir! Socialno-revolucijski listi pišejo, da se je vsled mirovne ponudbe stališče boljševovalo zelo utrdilo. „Ruska Pravda“ je pisala: Splošni želji ruskega naroda odgovarja mirovna ponudba ruske vlade, ki zahteva, naj se sklene mir in naj se ne nadaljuje vojska, katera je povzročila Rusiji toliko gorja. Ruska armada je na bojišču v pravem pomenu besede stradala. Morala so se vsled tega uvesti mirovna pogajanja. Ljening upa, da se bo v najkrajšem času sklenilo premirje.

Zahodno bojišče. — Tudi na tem bojišču po večmesečnem borenju Angleži in Francozi še niso dosegli zaželenega uspeha. Bitka 23. t. m. pri Cambrai končala se je z zmago naših zaveznikov. Po prvem s presemetnim napadom doseženim uspehu s pridobitvijo na prostoru, ustavilo se je napadalno premikanje Angležev. Tudi z novim načinom, da so Angleži po več dni brez prenehanja napadali, kakor z njih prejšnjim, po katerem

so s sunki z večdnevni odmorom napadali, niso Angleži nič dosegli.

Angleško-turško bojišče. — Po poročilih iz Londona so Angleži dne 17. novembra zasedli Jafu, ki leži ob skalnati morski obali v južni Palestini. Mesto šteje 45.000 prebivalcev, med temi je samo 8000 kristjanov, 2000 judov, ostali so pa mohamedanci. Jafa je staro mesto, kajti v raznih egiptovskih napisih se imenuje že leta 2000 pr. Kr. r. Jafa je večkrat menjala svoje gospodarje. Za časa, ko se je mudil sv. Peter v Jafi, je bilo mesto pod oblastjo Rimljanov. V dobi križarskih vojsk je igrala Jafa veliko vlogo, kajti bila je zbirališče križarskih čet. Od leta 1268 naprej je Jafa z malim presledkom za časa Napoleona Bonaparte pod turško oblastjo. Jafa je zelo važno trgovsko mesto. Iz Jafe pelje v Jeruzalem 56 km dolga železnica. Ker pritiskejo Angleži od južne in zahodne strani proti Jeruzalemu, kojega lega je taka, da se bo mesto dalo le prav težko uspešno braniti, je Jeruzalem v nevarnosti, da ga zasedejo Angleži.

Domače in tuje novice.

Pristopajte k društvu za podpisovanje sedmega vojnega posojila. V Rudolfovem ustanovljenem društvu bode, kakor pri 5. in 6. vojnem posojilu, tudi pri sedanjem 7. vojnem posojilu sprejemalo člane. To društvo nudi vsakemu priliko, si na lahek način pridobiti 5½% obligacije 7. državnega posojila. Delež znaša le 50 kron in ta se plača lahko takoj ali pa po 5 kron mesečno. Kdor podpiše n. pr. dva deleža po 50 kron, plača svoto 100 kron lahko takoj, ali pa po 10 kron mesečno, in ko je cela svota vplačana, mu društvo izroči državno obligacijo za 100 kron vojnega posojila, ki se obrestuje po 5½%, mu plača razloček med vplačano svoto 100 K in subskripcijsko svoto 92 K, t. j. 8 K pri vsakih 100 K in ker se vplačani zneski takoj v hranilnici plodonosno nalože še obresti vplačanega denarja. Iz predstoječega se pač lahko vidi, da vsak član tega društva ne stori samo patrijotični čin, ko podpiše eden ali več deležev, ampak sprejme za vplačan denar tudi visoke obresti. Vse dobre državljane toraj vabimo, da pristopijo kot člani k našemu društvu, ker s tem zadostijo svoji dolžnosti nasproti domovini in pripomorejo naši vojski k skorajšnji slavni zmagi. Zglasitev k društvu sprejme vsaki dan zopet ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu med uradnimi urami, kjer se dajejo radovoljno tudi tozadevna pojasnila.

Občni zbor društva za podpisovanje vojnega posojila v Rudolfovem se vrši v soboto 1. decembra ob 6. uri v posvetovalni sobi mestne hranilnice, pri kateri priliki se bodo tudi oddale subskribirane obligacije in prebitek od vplačila, ter sprejemali člani.

Darovala je za slepe vojake gospa Amalija Gerdešič 10 kron. Bog plačaj!

Namesto venca na krsto blagopokojnega tovariša nadučitelja v p., gospoda Janeza Sajeta v Št. Jerneju, je veliko-dušno darovalo veleenjeno učiteljstvo štirirazredne ljudske šole v Št. Jerneju za v vojni oslepele slovenske vojake v Gradcu 35 kron. — Najprisrčnejša zahvala v imenu vbojih oslepelih vojakov!

Premeščenje. Justični minister je prestavil iz Ljubljane v Novomesto sodnika Antona viteza Ohm Januschowsky pl. Višehrada, ter ga podelil namestnikom c. kr. državnega pravdnika.

Za provizorične učitelje so imenovani gimnazijski suplenti: Alojzij Sodnik in Andrej Prebil na I. drž. gimnaziji, Franc Pavlič in Ivan Škerlj na II. drž. gimn. in učitelj verouka dr. Peter Šorli na državni realki v Ljubljani.

Liturgika. Al. Stroj, nauk o bogočastnih obredih sv. Katoliške cerkve, je aprobeirana po naučnem ministrstvu za ljubljansko škofijo.

K vojakom poklican je bil nenadoma č. g. kaplan Iv. Drešar iz Trebnjega, ki je odstopoval na svoje službeno mesto v Brixen 12. novembra. Želimo mu obilo božjega blagoslova!

Prošnja na preč. župne urade na Dolenjskem. Z velikim in splošnim zanimanjem je čitalo ljudstvo v Dol. Novicah „Spomine na vojne zvonove“ ki so jih oddajale posamezne župnije v vojne namene ob prvem pobiranju. Žal le, da se niso vsi župni uradi iz kakršnega koli vzroka naši prošnji odzvali. Sedaj so se vnovič po nekaterih dolenjskih krajih oddajali še ostali zvonovi. Prosimo tedaj zopet prav vljudno za blagovoljne tozadevne podatke. Kdor nam je poslal prvič, naj sedaj samo izpopolni svoje poročilo. Kdor pa prvič ni poslal, pa lepo prosimo, naj blagovoli sedaj skupno poslati vse podatke o rekviriranju zvonov. Za naše potomce bode izkaz zvonov, ki so morali iti za časa svetovne vojske v ogenj, prav velike važnosti. Prosimo tedaj še enkrat nujno in prisrčno vse dolenjske prečastite gospode župnike za blagohotno sodelovanje pri velezanimivi statistiki oddanih zvonov. Že naprej izrekamo nalepšo zahvalo. — Velepoštovanjem uredništvo Dol. Novic.

Svarilo. Svarilo se je že opetovano in najresnejše pred vkvarjanjem nepoklicanih z ročnimi granatami, municijo itd. Kljub temu se dogodi skoraj vsaki dan smrtna nesreča. Občinstvo se znova kar najnujnejše svari, dotikati se predmetov, o katerih se tudi le domneva da spadajo v vrsto vojaške municije. Najditelj ni samo dolžan, da pusti predmet na mestu ležati, ne da bi se ga dotaknil, namreč ima tudi naznaniti kraj, kjer ga je našel, takoj najbližji varnostni straži (c. kr. policijskemu organu, c. kr. orožniški postaji). V tem smislu naj poduče tudi ob vsaki priliki pristojni činitelji mladino. Le tako bode mogoče odvrniti obžalovanja vredne nesreče.

150 let je, odkar je bil rojen slavni tirolski junak Andrej Hofer. Po celi deželi Tirolske se vrše velike slavnosti.

Šentjanski rudnik je kupil na dražbi 21. novembra pri okr. sodnji v Radečah g. Jakl, tovarnar v Mirnem in Karlovcu, za 1 milijon in 400 tisoč kron.

Po 27 mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva Martin Ljubi iz Ždinje vasi, župnije Št. Peter pri Novem mestu. Sam pravi: „Pišem Vam prvo karto v dveh letih. Gotovo ste že mislili, da me ni več na svetu“. In res so mislili tako.

Razširjenje železniškega prometa na gorenjski in na dolenjski železnici. Sedaj zopet vozijo na gorenjski in na dolenjski progi jutranji in večerni vlaki. Opoldanski vlaki še ne vozijo. Na gorenjski progi vozita osebna vlaka, ki prihajata na glavni kolodvor v Ljubljano ob 7. uri 45 minut zjutraj in ob 8. uri 34 minut zvečer; vlak, ki je prihajal v Ljubljano v 5. uri 18 minut, izostane. Na Gorenjsko vozita z ljubljanskega glavnega kolodvora osebna vlaka ob 6. uri 50 minut zjutraj in ob 6. uri 45 minut zvečer. Na Dolenjsko vozita z ljubljanskega glavnega kolodvora vlaka ob 8. uri 5 minut zjutraj in ob 7. uri 6 minut zvečer; prihajata pa z Dolenjskega na glavni kolodvor osebna vlaka ob 8. uri 56 minut zjutraj in ob 9. uri zvečer. — Iz Novega mesta gre vlak v Ljubljano zjutraj ob 6. uri in 5 minut in zvečer ob 6. uri 10 minut.

Iz pošte. Zaradi prometnih težkoč vozi poštni voz med Krškim in Novim mestom do preklica naslednje: Iz Krškega gre ob 8. uri zjutraj in pride v Kostanjevico ob 10. uri dopoldne. Iz Kostanjevice gre ob 1. uri popoldne in pride ob 2. uri v Št. Jernej, ob 3. uri in 10 minut do hiše Božič in ob 4. uri v Novomesto. — Iz Novega mesta pelje poštni voz ob 7. uri zjutraj in pride ob 7. uri in 50 minut do hiše Božič, ob 9. uri v Št. Jernej in ob 10. uri v Kostanjevico. Iz Kostanjevice gre pošta ob 1. uri popoldne, pride ob 1. uri in 35 minut v Malo Mraševo in ob 3. uri v Krško.

Brata svojega bratca jedla sta v Lietdoru na Nemškem, ampak ne od lakote, temveč iz duševne propalosti. Tri

in pol letnega Bernarda Velerja so našli mrtvega na kašči. Dolgo so iskali, kdo bi bil dečka ubil. Slednjič so prijeli brata Venceslava in Franca Pokornega, stara 15, oziroma 17 let, ki sta ubila dečka in z noge odrezala kos mesa, katero sta spekla in snedla. Obsojena sta: prvi na 7, drugi na 6 let ječe. Pravijo, da ju je spravilo do tega strašnega čina čitanje detektivskih romanov in povesti o Indijancih.

Umrli so v cesarice Elizabete bolnici v Novem mestu: dne 19. t. m. Marija Lašič, samska dninarica iz Jurke vasi pri Novem mestu, stara 30 let; 22. t. m. Marija Lozej, hči hišarja, begunka iz Gorice, stara 15 let in 23. t. m. Barbara Kastelic, užitkarica iz Radovice, stara 52 let. Naj počivajo v miru!

Cerkvene slovesnosti. V sredo, dne 28. t. m. sta imeli tukajšnji ljudski šoli zahvalno mašo za srečno rešitev našega preljubega vladarja Karola I. Deška ljudska šola se je udeležila s svojim učiteljstvom sv. maše ob 8. uri v frančiškanski cerkvi, dekliška šola pa ob 9. uri v kapiteljski. Kljub tej slavnosti sta šoli imeli potem pouk. — Opaža se, da se pri teh in enakih prilikah pogreša šolsko petje v Novem mestu. Deška šola je lansko leto sicer že pokazala malo šolskega petja, pa le za las. Ta pa je menda letos osivel in vzela ga je lastavica v gorkejšje kraje. Dekliška šola pa sploh ne spravi skupaj šolskega petja v cerkvi, kakor kažejo zadnja leta. Vedno in povsod so isti glasovi in med njimi seveda Nacetov — glas. Merodajni ljudje naj vendar enkrat store svojo dolžnost!

Podpore za rodbine, katerih roditelji se nahajajo v Ameriki, ne bo! Zakon z dne 17. avgusta 1917, drž. zak. št. 376, velja z izjemo rodbin pomorščakov, ki se ne morejo vrniti v domovino — samo za svojece onih avstrijskih državljanov, ki so s silo zadržani v sovražnem inozemstvu. Ker se k sovražnemu inozemstvu prištevajo samo one države, ki se nahajajo z Avstrijo v vojnem stanju, ta zakon ne velja za svojece Avstrijcev, ki bivajo v Ameriki in se jim torej ne more dovoliti podpora v smislu omenjenega zakona. Med prebivalstvom zelo razširjeno mnenje, da imajo svojci naših rojakov, ki so se že pred vojno izselili v Ameriko, vsled tega, da trpe škodo, ker ne dobivajo več denarnih pošiljatev iz Amerike, pravico do podpore po novem zakonu, je popolnoma napačno. Vse tozadevne prošnje ne morejo imeti nikakega uspeha.

Veliki zvon je bil po prizadevanju gosp. dr. Mantuanija oproščen v Ajdovcu. Kakor smo poročali v našem listu v 18. številki 26. julija t. l. med „Spomini na vojne zvonove“ tehtal zvon 1008 kg in je iz leta 1697; visok je 93 cm in meri v premeru 118 cm. Zelo lepi so na njem ornamentalni okraski. Zanimiva je njegova zgodovina. V omenjeni številki Dol. Novic je popisana.

Nove knjige. Katoliška bukvarna je založila tri nove knjižice: „Svetobor“, povest iz konca enajstega stoletja, spisal P. Bohinjec, cena broš. 2-60 K; „Občinsko posredništvo“, navodnik in zakon za kronovine avstrijskega juga, spisal dr. Fran Mohorič, cena broš. 2-80 K, vezano 3-50 K; „Sedem pogrebniških pesmi“, za mešan zbor, zložil Anton Foerster, opus 91, ponatis iz „Cerkvenega Glasbenika“, cena 1-80 K. Vse tri knjige so jako priporočljive in bodo, posebno zadnji dve, splošni želji zelo ustregle.

Raznotero.

Zaklad v divanu. Neki mali trgovec ni imel drv. Dal je vso hišo preiskati, če bi se ne dobili kakšni zaboji ali ostanki dil, da bi si saj enkrat zakuril. Z velikim trdom je končno vendar spravil skupaj toliko kuriva, da je zanetil v peči ogenj. Pod streho je našel tudi star divan, ki ga je že stara mati rabila. Ni bil več za

rabo, a zaradi spoštovanja do rajne starke je smel biti pod streho. Sila kola lomi. Zima je, drv nič — hajd s sekuro nad starino! Ko je pa najprvo njegova žena prevleko odstranjevala, je padla velika koverta na tla. Zakonska dvojica se hkrati skloni in pogleda po vsebini. Začudena sta zrla mož in žena, ko sta našla v ovitku za 67.000 kron še veljavnih vrednostnih papirjev. To je bilo imetje stare mame, o katerem se je večkrat ugibalo, kam je neki prešlo, ker je niso mogli nikjer najti. Sedaj sta imela zapuščino pravomočno v rokah in ni čuda, da sta na peč in ogenj in na pomanjkanje drv in premoga popolnoma pozabila.

Tatvine na železnica se silno množijo. Na graškem kolodvoru so ukradli 15. nov. ponoči neznani tatovi nekemu trgovcu 2070 kg petroleja. Brez sledu so izginili. — Na drugi železnici je zopet zginilo tobaka za 3680 kron. — Iz nekega vagona je zginilo 30 meterskih stotov jabolk in več vreč moke in makaronov, ki je bilo namenjeno za graško aprovizacijo. — Neki pošti je zmanjkalo 600 paketov. — Železniška uprava bi vendar morala že enkrat odločno postopati proti takim nedostatom. O tej reči se je izjavil že železniški minister baron Banhans, da so se na železnica tatvine tako razširile, da je celo finančni uspeh uprave državnih železnic ogrožen, ker morajo plačevati velikanske odškodnine. Bomo videli, če bo minister tudi kaj ukrenil. Saj si že sedaj ne upa nihče več pošiljati blaga po železnici.

Viničar. Oddaja se služba viničarja v Trški gori (kap. vinograd). Pogoje pove kap. oskrbnik kan. M. Erzar.

Zanimivo in ganljivo.

Blagi dobrotniki! — Zopet ste nas razveselili s svojimi velikodušnimi darovi, katere smo danes prejeli, za kar se Vam vsi tukajšnji oslepele slovenski vojaki srčno zahvaljujemo. Osobito pa se zahvaljujemo tudi gospodu naredniku Kržetu, ki je nabral tako veliko svoto 106 kron. Prav lepa hvala pa tudi vrli gospodični Mimici Košakovi, ki je tako požrtvovalno nabirala v ta blagi namen, za kar smo ji res vsi iz srca hvaležni.

Blagi dobrotniki! Ker se tako lepo zanimate za nas, mogoče bi tudi radi vedeli, kako se kaj imamo tukaj v nemškem Gradcu, ali pa kam se obračajo blagi darovi, katere Vi, za nas pošiljate. Denar sprejemajo častita sestra Klara, ki so tudi naša učiteljica. Za denar se kupijo najpotrebnejše stvari za oslepele slovenske vojake, kakor na primer: potne palice, ure, katere so nalašč za slepe prirejene tako, da slepec lahko s prstom potiplje na kazala in številke in takoj zna do minute, koliko je ura. Potem dobi tudi vsaki vojak en brivski aparat s katerim se lahko vsaki slepi sam in dobro brije; in tako je treba vedno kupiti kaj potrebnega. Vsakemu so pa že tudi častita sestra vložili v hranilnico precejšno svoto in nekaj pa še hranijo za naše prihodnje črne dneve. Blagi dobrotniki! Pa še nekaj, kar bode Vas gotovo tudi zanimalo. Gotovo je kdo izmed Vas čul, da slepi ne samo piše, ampak tudi čita, in takega čitanja se učimo sedaj tudi mi. Učiti se moramo seveda v nemškem jeziku, ker Slovenci za izobrazbo slepih dosedaj še ničesar nimamo, in tako tudi knjig za slepe, ki bi bile pisane v slovenskem jeziku, jih seveda tudi nimamo, in sedaj smo pa pričeli delati na to, da bi se začele pisati knjige za oslepele slovenske vojake v našem materinem jeziku. Da pa je začetek vsakokrat težak, da stane tudi precej denarja, to je gotovo, in tako je tudi z našim začetkom. No, sedaj se je spisalo že nekaj zvezkov v lepi slovenščini, kateri se dajo vezati v knjige. Kar je nas pa najbolj razveselilo,

je pa to, da se je oglasila neka dobra gospodična učiteljica iz Ljutomera, iz Spodnje Štajerske, da hoče namreč pisati knjige za oslepele slovenske vojake. Seveda za prvič bode treba le z roko, ker na stroj niti misliti ne moremo, posebno pa še danes, ki je vse tako drago in mi smo pa tudi še veliko premajhni na denarju, in taki stroj dobiti, je danes skoro nemogoče. No, pa da bi le pisava z roko napredovala, potem bomo počasi že prišli slovenski slepci do svojega čtiva. Da se bode moglo to tem lažje storiti, bode treba seveda še precej pomoči. No, pa ker smo že precej dosegli, upamo, da dosežemo tudi to. No tako, dragi sorojaki! Sedaj sem malo razložil o naših razmerah, pa zaenkrat mislim, da bode zadostovalo, v drugič pa zopet kaj več. Torej Vas srčno pozdravlja: Vaš sorojak Medle Franc.

Velecenjeni gospod! Zbirko Vašega cenjenega lista v znesku 137 kron sem za naše oslepele vojake hvaležno prejel.

Ravnokar sta dospela dva novinca slepa vojaka, oba slovenska Štajarca. Eden je imel še vedno upanje, da bo po dobro uspeli operaciji zopet spregledal. Oh kako težka naloga je to, takim revežem povedati, da po naravni poti ni več upanja, da še enkrat vidijo lep božji svet, svoje drage! Drug je mlad, orjaški fant, ki ga je sama dobrot in sveža nepokvarjenost. Vdan je v božjo voljo in se tolaži, da Bog že ve zakaj je bilo dobro, da je oslepel. Solze mu teko neprestano iz njenih ugaslih oči. Sam bi svoje gorje že še nosil, tako pravi. Toda oče i mati še ne vedo prav, da je slep. Žalost dobrih staršev ga skeli bolj, kakor rane na očeh. Oh kako skele tudi mene te solze iz ugaslih oči! Da ga malo potolažim, dala sem mu uro za slepe prirejeno z verižico. No zdaj je bil malo potolažen. Vse so mu pobrali, še celo obleko so njemu slepcu premenjali. Staro, razcapano, za novo, ki jo je imel. Saj veste, da je bil veselo iznenaden, ko je dobil uro. To pa so zasluge cenjenih Vaših naročnikov, ki pridno prispevajo za oslepele vojake.

Dva taka nesrečnika sta bila oveseljena danes. Luč oči jima ne vrne vse zlato sveta. Tolaži pa ju prepričanje, da smo jim vsi pripravljeni lajšati gorje. Tisto gorje vedne črne noči, ki ga mi, živčiči v svetlobi, sploh ne pojmujejo!

Velecenjeni gospod urednik, Bog bodi plačnik Vaš in vseh, ki se zanimajo za oslepele vojake. Vdani pozdrav! S. Klara Verhunc, usmiljenka. Gradec, 17. nov. 1917.

(Dragi čitatelj! Morda še nisi nič daroval za slepe slovenske vojake? Usmili se jih, usmili! Pošlji, kolikor moreš v njihovo pomoč in tolažbo! — Družbe v gostilnah, razna društva, različne bogoljubne bratovščine, Marijine kongregacije, prosimo Vas, pošljite kaj novih darov za te največje reveže, da jih zopet razveselimo in ob enem vzradostimo njihovo skrbno mater sestro Klaro. Uredništvo.)

Referati v dežel. odboru.

Deželni glavar: Vse zadeve deželnega osebja; deželne finance; nadzorništvo deželnih naklad in sploh vse zadeve, ki so v zvezi z deželnimi financami; izvanredna uporaba deželnih poslopj; deželne pristave; deželni zbor; vse zadeve, ki niso posebej odkazane drugim referatom.

Deželni odbornik dr. Evgen Lampe: Živinoreja, živinozdravništvo, mlekarstvo, melioracije, agrarne operacije in sploh vse deželno-kulturne zadeve, ki niso odkazane drugim referatom; ceste, dež. elektrarne, zadružništvo, železnice, šolstvo incl. šolski vrtovi, kmetijska šola na Grmu. Začasno še: Vinarstvo, ribarstvo, čebelarstvo, perutinarstvo, gozdarstvo, sadjarstvo, obramba poljščine, podkovska šola.

Deželni odbornik dr. Vladimir Pegan: Občinske zadeve, gasilstvo, stavbene zadeve, lovske zadeve, deželna poslopja, davščina od vrednostnega prirastka, muzej in umetništvo; trgovska šola, ustanove, izvzemši hiralne in sirotinske: visokošolske podpore, deželno gledališče. Začasno še: Stanovske stvari, državne prehranjevalne podpore rodbinam mobilizirancev.

Deželni odbornik dr. Ivan Zajec: Zdravstvo, deželni dobrodelniki zavodi in vse javne bolnice, izvzemši konsignacij in oskrbnih stroškov za izvenkranjske bolnice, obrt, ubožne zadeve, hiralne in sirotinske ustanove, skrbstvo zanemarjene mladine. Začasno še: Deželna prisilna delavnica.

Deželni odbornik dr. Karol Triller: Vojaške zadeve, pripraga, bera, statistika, deželni teritorij, odgon, konsignacija in računski oskrbnih stroškov za izvenkranjske bolnice, škontracija vseh deželnih blagajen, deželni dolgovi (evidenca, zrebanje obveznic itd.); rekurzi zoper odmero davščine od prirastka (pravno vprašanje); zrebanje obveznic deželne banke, tujski promet in domovinsko varstvo.

Deželni odbornik baron Apfaltrern: Vinarstvo, ribarstvo, čebelarstvo, perutinarstvo, gozdarstvo, sadjarstvo (brez šolskih vrtov); podkovska šola, obramba poljščine, stanovske stvari, deželna prisilna delavnica, državne prehranjevalne podpore rodbinam mobilizirancev. — Dokler je deželni odbornik baron Apfaltrern zadržan vsled bolezni, se razdeli njegov referat na druge gg. deželne odbornike: dr. Lampe, dr. Pegan in dr. Zajec, kakor zgoraj označeno.

Gospodarstvo.

Doplačila za seno. Zaradi doplačevanja sena morajo občine, kakor tudi posamezniki potrpeti. Dokler ne dobi deželno mesto za krmila potrebnega denarja za to izplačevanje, ga tudi občinam izplačati ne more. Deželno mesto za krmila nima lastnih sredstev in ne more iz svojega založiti te vsote, ampak mora pripadeti zneske najprej poterjati od vojaške uprave. Dalje je treba veljavno izkazati vso tisto krmo, ki se mora doplačati. Za krmo, ki je zanjo prejelo Deželno mesto za krmila potrebne izkaznice, če se bo doplačilo lahko dobilo. Mnogo krme se je pa od 16. junija t. l. naprej prodalo prostoročno proti takojšnjemu plačilu. Za vso to krmo je treba dokazanih potrdil, da bo mogoče izterjati predpisana doplačila. Deželno mesto za krmila bo storilo vse potrebne korake, da pridejo gospodarji do svojega denarja. Pri tej priliki je tudi opozoriti, da se mora po naredbi Centrale z Dunaja, ki je ta povišek cene izposlovala, odbiti primeren del za skupno režijo Centrale in deželnega mesta za krmila. — Kranjsko deželno mesto za krmila v Ljubljani. Oddlek za seno in slamo.

Praščiči za domačo porabo. Glede nakupa praščičev v svrhu preskrbe lastnega gospodarstva z mastjo in svinjino naj se obrne vsakdo na svoje pristojno županstvo. Deželna komisija za ureditev prometa z živino je nakazala posameznim županstvom kontingent praščičev za zakol. Praščiči naj bi se klali kar mogoče v lastni režiji županstev. Mast naj bi se delila le resnično potrebnim osebam na karte. Praščičev je letos zelo malo in še ti niso debeli, zato ni bilo mogoče odkazati občinam toliko praščičev, kolikor so zahtevali in kolikor bi rabile, ampak le toliko, kolikor ima Deželno mesto, katero preskrbuje praščiče občinam po deželi, na razpolago. — Kranjsko Deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Pojasnilo glede zaplenitve pitanih praščičev. Zaplenitev takih praščičev je bila od c. kr. deželne vlade razveljavljena. Smejo se torej svobodno zaklati za domačo porabo, ni pa dovoljeno jih prodajati poljubnemu kupcu. Ako hoče lastnik praščiča

prodati, sme ga prodati samo „Deželnemu mestu za vnovčevanje klavne živine“. Samo rejni, oziroma plemenski praščiči se smejo prodajati, toda samo onim kupcem, ki imajo od svojega županstva potrdilo, da bodo imeli praščiče res za rejo, odnosno za plemo.

Razvedrilo.

V sodnji. Sodnik: „Vi ste v kavarini zamenjali svoj staro in ponošeno zimsko suknjo z novo tujo!“ — Obtoženec: „Da, da, gospod sodnik! Če se hoče imeti danes novo suknjo, se mora stara oddati!“

Trgovska razmišljenost. „Vaše velečenjeno pismo, v katerem me imenujete goljufa in oderuha, sem hvaležno prejel.“

Na počitnicah. Mestna otroka pišeta domov: „Tukaj se nama prav dopade. Ves dan ne delava nič družega, kakor dobro jeva in pijeja. Žal, da postajajo dnevi vedno krajši!“

Hudomušno. Mira: „Ko nisem tri tedne nič izpregovorila s svojim soprogom, mi je podaril to novo obleko!“ — Milka: „Ali iz hvaležnosti?“

Dobro mleko. Mlekarica gospej sodnikov, kateri že nosi več let mleko na dom: „Vedite, milostna gospa, sedaj bodem pa dala tudi jaz kaj zaslužiti vašemu gospodu! Sem namreč zatožena, da prodajam vedno pokvarjeno mleko!“

Moč muzike. Mlada gospa: „Ti se čudiš, dragi bratranec, da se jaz po vsakem prepiru tako hitro zopet spravim s svojim soprogom? — Vidi, to se imam zahvaliti svoji muzikalični izobrazbi... Jaz se vsedem k glasovirju, začnem igrati in peti... Takoj prihiti Ivan k meni, me poljubi in tako nebeško lepo prosi: naj neham... in mir je zopet sklenjen!“

SILVIN SARDENKU.

Včasih skupaj sva hodila
in ribce skupaj sva lovila,
ljubila sva samotne dni,
ljubila tihe sva noči...
Ti si zamišljeno prepeval:
gozdič je že zelen,
travnike je razcveten — — —
al' bo že prišla cvetoča pomlad?!

In prišla je pomlad cvetoča,
odpirala je srca vroča
in šla sva kot pastirca,
do Bellehema slavnega.

Tvoj hlev je danes kot svetišče
in romar vsak ga rad obišče.
Na belem oknu rože rdeče
pozdravljajo ga hrepeneče...

Le večkrat stopi v božji hram
glasno zapoj tam himno sam:
Gozdič je že zelen,
travnike je razcveten

kmalu k nam prišla bo — večna pomlad.
Fr. Ks. Pavšič.

Loterijske številke.

Gradec, 21. novembra 32 33 46 84 53

Zahvala.

Podpisani se najpristržnejše zahvaljujem velečenjenemu gospodu dr. Jos. Kučera za izvrstno uspelo operacijo, ki jo je izvršil nad menoj. Zahvaljujem se tudi č. gg. usmiljenim bratom v Kandiji, ki so sodelovali pri operaciji in mi tako ljubeznjivo stregli v moji bolezni. Vsem povrni dobri Bog!

Veseloštopovanjem vedno hvaležen

Jožef Stermole, veleposestnika sin.

Vir pri Zatičini, dne 21. novembra 1917.

Zahvala.

Povodom bolezni in smrti našega nepozabnega očeta izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem, tovarišem, častilcem in znancom blagega pokojnika za vse mnogobrojne dokaze ljubezni in sočustvovanja našo najtoplejšo in dostojno zahvalo. Osebito prečastitemu gospodu duhovnemu svetniku — župniku Antonu Lesjaku in preč. gospodom kaplanoma, g. organistu in gg. pevcem, p. n. učiteljskemu zboru, ki je s šolsko mladino izkazal pokojniku zadnjo čast, p. n. gasilnemu društvu, č. Orlom, županstvu, izobraževalnemu društvu, učiteljskemu iz okolice, slavnemu občinstvu iz Novega mesta in okolice, domačim župljanom, itd.

Naša najsrčnejša zahvala pa bodi izrečena tudi vsem onim, kateri bi se bili pogreba radi udeležili, pa so to prepozno izvedeli, oziroma so jih zadržale prometne ali druge ovire.

Vsem, vsem: Bog plati!

Št. Jernej, dne 26. novembra 1917.

Matiilda Gebauer, Karolina Saje,
Antonija Zemljak,
hčere.

Mestna hranilnica v Črnomlju

je edini denarni zavod v celi Belikrajini, v katerega vlagajo sodišča, slavna županstva in prečastiti župni uradi denar, ker jamči za vse vloge mestna občina Črnomelj ter je denar tudi za časa vojne popolnoma varen.

Obreštuje hranilne vloge po 3 $\frac{3}{4}$ %, daje posojila po dogovoru in sprejema po najugodnejših pogojih prijave na VII. 5 $\frac{1}{2}$ % avstrijsko vojno posojilo.

Ravnateljstvo.

98-2-1